

Sygn. akt III AUa 316/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2018 r.

**Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:**

Przewodniczący: SSA Maria Pietkun (spr.)

Sędziowie: SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko

SSA Elżbieta Kunecka

Protokolant: Robert Purchalak

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2018 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku A. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek apelacji A. Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 13 grudnia 2017 r. sygn. akt V U 795/17

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy wyrokiem z dnia 13.12.2017r. oddalił odwołanie wnioskodawcy A. Ł. od decyzji strony pozwanej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 5.09.2017r. o emeryturę.

Sąd Okręgowy ustalił, że A. Ł. w dniu (...) ukończył 60 lat. Na dzień 1 stycznia 1999r. udowodnił 25 lat okresów składkowych, nieskładkowych i uzupełniających. Nie jest członkiem OFE i na dzień złożenia wniosku nie pozostawał w zatrudnieniu.

Wnioskodawca ukończył szkołę zawodową w zawodzie montera urządzeń instalacji sanitarnych. Nie ma uprawnień spawalniczych. Był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L. od 1 października 1974r. do 30 kwietnia 1996r. W tym w okresie od 25 października 1977r. do 26 października 1979r. odbywał zasadniczą służbę wojskową.

Zaś od 2 listopada 1979r. do 30 kwietnia 1993r. pracował na stanowisku – początkowo montera instalacji sanitarnej (montera instalacji wodno-kanalizacyjnej) potem montera instalacji gazowych i sanitarnych, od 1 maja 1993r. – montera wentylacji, po czym od 1 marca 1994r. ponownie na stanowisku montera instalacji sanitarnych do 30 kwietnia 1996r.

A. Ł. pracował w brygadzie robót instalacyjnych od 2 listopada 1979r. do 30 kwietnia 1993r. oraz od 1 marca 1994r. do 30 kwietnia 1996r. W tym czasie pracował, jako monter w brygadzie zajmującej się zakładaniem instalacji gazowej, centralnego ogrzewania, węzłów cieplnych – wewnątrz i na zewnątrz budynków. Brygada składała się z 4-5 osób: 2-3 spawaczy i 2-3 monterów. Prace związane z prowadzeniem instalacji na zewnątrz budynków polegały na układaniu rurociągów w wybetonowanych wykopach o głębokości 60-80 cm. Monterzy układali w nich rury, przycinali je na właściwy wymiar, wstępnie szepiali.

Wnioskodawca po przeniesieniu go od 1 maja 1993r. na stanowisko montera wentylacji pracował przy zakładaniu instalacji wentylacyjnej na budynkach użyteczności publicznej (szkoły szpitale itp.). Instalacje te z reguły prowadzone były wewnątrz budynków, sporadycznie pracował przy izolacji kanałów zewnętrznych (m.in. kanałów pomiędzy budynkami). Budowa instalacji wentylacyjnej wewnątrz budynków polegała na przygotowywaniu konstrukcji do zawieszania elementów ciągów oraz montażu wentylatorów.

Przy tak poczynionych ustaleniach Sąd Okręgowy ustalił, że odwołanie jest nieuzasadnione.

Sąd pierwszej instancji dokonał oceny zebranego materiału dowodowego w kierunku treści art. 184 ust. 1 i art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w zw. z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Sporną okolicznością było, czy wnioskodawca ma wymagany 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach, a ocena dotyczyła zatrudnienia w (...) w L. w okresie 2 listopada 1979r. do 21 października 1993r. oraz od 5 grudnia 1993r. do 30 kwietnia 1996r. na stanowisku montera instalacji gazowej i sanitarnej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Powyższe obowiązki Sąd Okręgowy odniósł do prac wymienionych w wykazie A, dziale V pod poz. 1 - załącznika do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r.

W ocenie sądu pierwszej instancji ,z zebranego materiału dowodowego, w tym z dokumentów zawartych w aktach osobowych ubezpieczonego: (umowa o pracę, zakres obowiązków, angaże) a nadto zeznań świadków K. K., S. Ł. i wyjaśnień wnioskodawcy wynika, że w spornym okresie zatrudnienia w (...) w L. wnioskodawca nie wykonywał robót wodnokanalizacyjnych i prac polegających na budowie rurociągów w głębokich wykopach. Jego praca od 2 listopada 1979r. do 30 kwietnia 1993r. montera instalacji sanitarnej (montera instalacji wodno-kanalizacyjnej) potem montera instalacji gazowych i sanitarnych – polegała na montowaniu instalacji wewnątrz budynków, a sporadycznie na montażu rurociągów poza budynkami. Przy czym montaż ten odbywał się w niezbyt głębokich wykopach. Jak wskazywał to świadek S. M. (1) – była to głębokość 60-80 cm. Sam wnioskodawca zaś oceniał ich głębokość na ok. 1 m. Podawali oni, iż montaż ten odbywał się w wybetonowanych kanałach. Zdaniem sądu nie jest to praca opisana w wykazie A, dziale V pod poz. 1 - załącznika do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r. Sąd Okręgowy podkreślił, że z zeznań świadków K. K., S. Ł. (1), S. M. oraz wyjaśnień samego wnioskodawcy – łączył on te obowiązki z pracą w postaci układania instalacji grzewczych, wodnych i kanalizacyjnych wewnątrz budynków. Te prace nie są pracami wymienionymi, jako prace w szczególnych warunkach we wskazanym wyżej załączniku do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r.

Pracami w szczególnych warunkach, od których uzależnione jest prawo do emerytury w obniżonym wieku – nie są również prace wnioskodawcy przy zakładaniu wentylacji. Były to, bowiem instalacje wewnątrz budynków, polegające na budowaniu konstrukcji wsporczej pod elementy wentylacyjnej. Elementy tej konstrukcji były wycinane, dopasowywane, składane i łączone, a następnie spuszczone przygotowanymi ciągami pomiędzy piętrami.

W ocenie Sądu Okręgowego, nie można również podzielić stanowiska wnioskodawcy, iż w całym spornym okresie wykonywał prace spawalnicze. Przede wszystkim nie posiadał w tym zakresie stosownych uprawnień, a jedynie pewne umiejętności uzyskane w ramach praktyk zawodowych podczas nauki w szkole. Ponadto jak wskazał świadek K. K., wnioskodawca wykonywał jedynie pewne drobne, odrębne prace (tzw. heftowanie i wycinanie elementów z blach

ocynkowanych) związane z używaniem spawek elektrycznych – i nie wykonywał ich stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc oddalił odwołanie A. Ł..

Apelację od powyższego wyroku wniósł wnioskodawca zarzucając naruszenie prawa materialnego w postaci przepisu §2 ust. 2 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze poprzez błędną interpretację polegającą na tym, że prace wymienione w wykazie A dziale V poz. 1 winny być wykonywanego łącznie, a w konsekwencji wadliwe zakwalifikowanie zatrudnienia wnioskodawcy w okresie od 2.11.1979r. do 30.04.1993r. i od 1.03.1994r. do 30.04.1996r. jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Skarżący wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania.

W uzasadnieniu apelacji skarżący naprowadza, że użyty w powołanym przepisie wykazu A dziale V poz. 1 w/ w rozporządzenia spójnik „oraz” w ttekstach prawnych występuje nie tylko w znaczeniu koniunkcyjnym, ale i enumeracyjnym i w tym ostatnim znaczeniu winien być zinterpretowany na użytek niniejszego procesu **Sąd Apelacyjny zważył.**

Apelacja wnioskodawcy nie podlega uwzględnieniu, a podniesione w niej zarzuty są chybione.

Wnioskodawca ubiegał się o prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2017.1383 t.j.). Przepis ten stanowi, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (25 lat dla mężczyzn).

2. Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Kwestią sporną w niniejszej sprawie jest, na obecnym etapie postępowania, jest niezaliczenie wnioskodawcy żadnego okresu zatrudnienia do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów dotychczasowych, tj. art. 32 powołanej ustawy w zw. z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sporny okres dotyczy zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L. od 1 października 1974r. do 30 kwietnia 1996r. W tym w okresie od 25 października 1977r. do 26 października 1979r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. W tych okresach A. Ł. był zatrudniony, w świetle niewadliwych ustaleń Sądu Okręgowego, od 2 listopada 1979r. do 30 kwietnia 1993r. pracował na stanowisku – początkowo montera instalacji sanitarnej (montera instalacji wodno-kanalizacyjnej) potem montera instalacji gazowych i sanitarnych, od 1 maja 1993r. – montera wentylacji, po czym od 1 marca 1994r. ponownie na stanowisku montera instalacji sanitarnych do 30 kwietnia 1996r.

Ocena zatrudnienia w warunkach szczególnych w rozumieniu powołanych przepisów wymaga powiązania branżowego, według działów gospodarki wymienionych w załączniku A do rozporządzenia z 7.02.1983r. i praca winna odpowiadać zatrudnieniu na stanowiskach wymienionych w tych przepisach.

W świetle powyższego zatrudnienie wnioskodawcy winno odpowiadać regulacji zawartej w załączniku a do w/w rozporządzenia dział V tj. prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych pkt 1 – roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach.

Apelacja wnioskodawcy sprowadza się do jednego aspektu, a to rozważań semantycznych co do znaczenia spójnika oraz użytego w wyżej powołanym oznaczeniu robót wodnokanalizacyjnych oraz budowy rurociągów w głębokich wykopach. Wyłącznie w apelacji wnioskodawca naprowadza na rozłączne znaczenie tych obu kategorii pojęć użytych w analizowanym przepisie i enumeracyjne znaczenie w tym przypadku spójnika „oraz”. W ocenie Sądu Apelacyjnego, przedstawione w apelacji rozważania są całkowicie bezprzedmiotowe, abstrahują od dokładnych ustaleń Sądu Okręgowego. Wnioskodawca zdaje się nie zauważać, wbrew treści akt osobowych i zeznań zawnioskowanych i to przez siebie świadków, co do podstawowej okoliczności, iż praca wykonywana w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L. miała wybitnie jednolity charakter i dotyczyła wyłącznie robót wodnokanalizacyjnych. Przepis § 2 ust. 1 w/w rozporządzenia RM wymaga, aby praca w warunkach szczególnych była wykonywana, co najmniej w okresie 15 lat stale i w pełnym wymiarze. W apelacji wnioskodawca całkowicie pomija mieszany charakter swoich obowiązków, który niezbieżnie wykazało postępowanie dowodowe w sprawie. Dotyczyło to zakładania wentylacji gazowej, wentylacyjne co, węzłów cieplnych i wodnokanalizacyjnych. Prace były wykonywane w budynkach, na poziomie zerowym na zewnątrz jak i w wykopach 60 – 80 cm głębokości (zeznania świadków K. K., S. Ł. S. M.). Sam wnioskodawca w swoim przesłuchaniu podał, że po 1982r. pracował na terenie szpitala przy instalacjach wentylacyjnych, w tym w budynkach, na poddaszu. W przedmiotowej kwestii Sąd Okręgowy poczynił trafne i kazuistyczne ustalenia, co do mieszanego charakteru pracy wnioskodawcy, które w całości podziela Sąd Apelacyjny bez potrzeby ich ponownego przytaczania. Z tych motywów nie ma podstaw do uznania, że wnioskodawca, nawet gdyby podzielić wywody semantyczne apelacji, stale i w pełnym wymiarze co najmniej 15 lat pracował przy robotach wodnokanalizacyjnych.

Niezależnie od powyższego Sąd Apelacyjny uznał, że zawarta w apelacji bezkrytyczna ocena zrównująca wszystkie prace monterskie bez względu na ich przedmiot, które miałyby być kwalifikowane, jako wykonywane w warunkach szczególnych jest całkowicie chybiona. Zdecydowanie odmienne są warunki prac instalacyjnych na poziomie zero w budynkach itp. niż w głębokich wykopach. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje, bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można, zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z z owymi warunkami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym. W odniesieniu do niniejszej sprawy nieproporcjonalnie większe jest narażenie pracownika zatrudnionego w głębokich wykopach niż wykonywanie prac instalatorskich na powierzchni.

W ocenie Sądu Apelacyjnego nie ma podstaw do wybiórczego, jak tego oczekuje wnioskodawca taktowania robót wodnokanalizacyjnych, jako prac w warunkach szczególnych, z tego powodu, że A. Ł. w spornym okresie stale i w pełnym wymiarze nie wykonywał tylko tego rodzaju prac, a nadto nie były to prace przebiegające w głębokich wykopach. Odnośnie tej ostatniej przesłanki, jednoznaczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29.01.2014r. sygn. akt II UK 247/13 przyjmując, że: wymóg uznania robót instalacyjnych (wodno-kanalizacyjnych) za prace wykonywane w szczególnych warunkach, będący warunkiem koniecznym do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, jest spełniony tylko wtedy, gdy takie zatrudnienie było wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w głębokich wykopach”. Te ocenę prawną w pełni podziela Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie.

Zarzuty apelacji nie rozróżniają rodzajów prac o mieszanym charakterze wykonywanych przez wnioskodawcę, bezkrytycznie jednolicie oceniając cały sporny okres zatrudnienia, a nadto przedstawiona wykładnia przepisu załącznika A działu V poz. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z 7.02.1983r. jest błędna.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny oddalił apelację wnioskodawcy na podstawie art. 385 kpc.

SSA Elżbieta Kunecka SSA Maria Pietkun SSO del. Izabela Głowacka-Damaszko